מהדורה למורה – לורליי

היינריך היינה · רומנסה · בלדות ורומנסות · גרסת רגיל

במהדורה זו: מפתח תשובות לכל התרגילים, הצעות לתשובות פתוחות ומחוון קצר. בדפי התלמיד: שם/כיתה/תאריך, חלק א׳ (הבנה), חלק ב׳, חלק ג׳ (כתיבה) וכרטיס יציאה לגזירה.

תשובות – חלק א׳ – הבנה

תרגיל 1: 1–**ב** (הריין) · 2–**ב** (במסרק זהב) · 3–**ב** (רומנסה) · 4–**א** (על סלע) · 5–**א** (שרה ומסרקת)

תרגיל 2: 1–**נכון** · 2–**לא נכון** (לורליי – יפה ומסתורית) · 3–**נכון**

תרגיל 3:

1. עצוב, ואינו יודע למה; אגדה עתיקה לא יוצאת מראשו.
2. מסרקת את שערה הזהוב במסרק זהב ושרה שיר בעל מנגינה חזקה ומופלאה.
3. הוא מביט רק אל הנערה ולא אל הסלעים, ולבסוף הגלים בולעים אותו ואת סירתו.

תשובות – חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

תרגיל 4: 1–**ב** · 2–**א** · 3–**ד** · 4–**ג**

תרגיל 5: 1–**סמל** · 2–**ניגוד** · 3–**חריזה**

תשובות – חלק ג׳ – חשיבה וכתיבה

תרגיל 6: יופי מושך ומסוכן, פיתוי שגורם לאדם לשכוח את הסכנה. אפשר לראות בה גם סמל לכוחה של השירה והמוזיקה.

תרגיל 7: הוא מסגרת אישית: האגדה מעוררת בו עצב, וההיסוס שלו בסוף ("נדמה לי") הופך את הסיפור לזיכרון חלומי ולא לעובדה.

תרגיל 8: תשובה פתוחה: היא רק שרה ומסרקת, והספן הוא שהפסיק להיזהר; מנגד, השיר כאילו "כישף" אותו. עודדו נימוק.

תרגיל 9: מחוון קצר: שמירה על פרטי העלילה (3), נקודת מבט עקבית (3), תיאור רגשות ומחשבות (2), לשון ופיסוק (2).

כרטיס יציאה

תשובות אישיות. תשובה מלאה: עונה על השאלה, נשענת על פרט מן היצירה, כתובה במשפטים שלמים ובסדר הגיוני.

• שאלה לדיון בכיתה: מה בימינו "שר לנו" כמו לורליי וגורם לנו לשכוח להיזהר?

• אפשר לדבר על הסחות דעת יומיומיות, בלי להזכיר מותגים או אפליקציות.

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

לורליי

היינריך היינה · רומנסה · בלדות ורומנסות

תזכורת קצרה: הדובר אומר שהוא עצוב ואינו יודע למה – אגדה עתיקה לא יוצאת מראשו. בערב, כשהשמש שוקעת מעל הריין, יושבת על פסגת סלע נערה יפהפייה, מסרקת את שערה הזהוב במסרק זהב ושרה שיר מופלא. ספן בסירה קטנה שומע את השיר, נמלא כאב וגעגוע, ומביט רק למעלה, אל הנערה – ולא אל הסלעים שבמים. הדובר מסיים: נדמה לי שהגלים בלעו בסוף את הספן ואת סירתו, וזאת עשתה לורליי בשירתה.

חלק א׳ – הבנה

1 הקיפו את התשובה הנכונה.

1. ליד איזה נהר מתרחש השיר?
   ○ א. הירדן ○ ב. הריין ○ ג. הנילוס ○ ד. הדנובה
2. במה מסרקת לורליי את שערה?
   ○ א. במסרק עץ ○ ב. במסרק זהב ○ ג. בידיה ○ ד. בענף
3. איזה סוג יצירה הוא "לורליי"?
   ○ א. סיפור קצר ○ ב. רומנסה ○ ג. מחזה ○ ד. מכתב
4. איפה יושבת לורליי?
   ○ א. על סלע ○ ב. בבית ○ ג. בסירה
5. מה היא עושה?
   ○ א. שרה ומסרקת ○ ב. רצה ○ ג. בוכה

2 קראו כל צמד: דמות – תכונה. סמנו נכון או לא נכון. אם לא נכון – כתבו את התכונה הנכונה.

#	דמות – תכונה	נכון / לא נכון	תיקון (אם לא נכון)
1	הספן – נמשך ונשכח	נכון / לא נכון	
2	לורליי – נמשך ונשכח	נכון / לא נכון	
3	הדובר – עצוב וחולמני	נכון / לא נכון	

3 ענו במשפט או שניים.

1. איך מרגיש הדובר בתחילת השיר ולמה?

2. מה עושה הנערה על הסלע?

3. מה קורה לספן?

חלק ב' – מושגים וכלים ספרותיים

4 התאימו כל כלי ספרותי לדוגמה שלו מן היצירה. כתבו את האות המתאימה.

#	כלי ספרותי	האות		דוגמה מן היצירה
1	סמל		א	האור הזהוב והשקט של הערב מול הסכנה הנסתרת בסלעים ובמים.
2	ניגוד		ב	לורליי וסירוק השיער בזהב מסמלים יופי ופיתוי מסוכנים.
3	חריזה		ג	אגדה, דמות על-טבעית, סוף טרגי ופער – אבל ברוח לירית של רומנסה.
4	מאפייני בלדה		ד	השיר בנוי בבתים קצרים עם חריזה ומשקל קבועים, ולכן נשמע כמו שיר עם שאפשר לשיר.

5 השלימו את המונח המתאים מתוך מחסן המילים.

מחסן מילים: חריזה ניגוד סמל שיא

1. _____ – דבר מוחשי שמייצג רעיון גדול ממנו
2. _____ – העמדה זה מול זה של דברים הפוכים כדי להבליט אותם
3. _____ – צלילים זהים בסופי שורות

חלק ג' – חשיבה וכתיבה

6 שאלת פרשנות

מה מסמלת לורליי?

7 שאלת פרשנות

מה התפקיד של הדובר שפותח וסוגר את השיר?

8 שאלת הערכה – הביעו עמדה ונמקו

האם לורליי אשמה בטביעת הספן? נמקו.

9 משימת כתיבה

כתבו את הרגע מנקודת המבט של הספן: מה הוא שומע, מה הוא רואה ועל מה הוא חושב רגע לפני הסוף?

כרטיס יציאה

לורליי · שם: _____

1. כתבו שני מאפיינים של בלדה ודוגמה לכל אחד מהבלדות שקראנו.

2. איזה פער בבלדה של היום הייתם רוצים "למלא" ואיך?

3. מה ההבדל בין בלדה עממית לבלדה ספרותית?